

När läsecirkeln möter live-bokklubben. Om några omkringläsande praktiker och deras didaktiska potential

Magnus Persson

I västvärlden har det länge funnits en dominerande och naturaliserad bild av vad läsning innebär. Läsning tenderar att bli synonymt med den individuella läsningen och tolkningen av en tryckt bok (Long 1993). I de samtida litterära offentligheterna tonar emellertid andra läspraktiker fram som kännetecknas av att de är sociala och kollektiva snarare än individuella. De bygger på lust och njutning snarare än plikt och hårt arbete. De tycks pendla mellan stark individuell inlevelse och immersion å ena sidan, och kollektiv distraktion å andra sidan. De är medialiserade och en del av, och ofta otänkbara utan, en större populärkultur och konsumtionskultur. En sammanfattande formel för dessa läspraktiker skulle kunna vara att de kännetecknas av omkringläsning (Persson 2015). I omkringläsningen blir läsningens inramningar avgörande. Det kan handla om platsen för läsning, texten som fysiskt objekt, andra människor, aktiviteter och artefakter som blir betydelsefulla i praktikerna.

I ett pågående forskningsprojekt om passionerad läsning har jag bl.a. gjort en mikroetnografisk fallstudie av ”live-bokklubben” Bushwick Book Club (BBC).¹ De huvudsakliga metoderna är observationer och intervjuer. På BBC tolkas i ett publikt forum (nattklubb

¹ Projektet heter ”Inlevelsens dialektik. Om litteraturvetenskapliga och vardagliga läspraktiker i det nya medielandskapet”, pågår 2014–2018, och finansieras av Malmö högskola och Crafoordska stiftelsen. Utöver jag själv medverkar FD Lotta Bergman och doktorand Erik Karlsson.

eller kulturhus) ett för kvällen förutbestämt litterärt verk av inbjudna popmusiker. Undersökningen utgår från följande forskningsfrågor: Vilka läspraktiker blir synliga under ett sådant evenemang? Vad händer när en privat läsecirkel besöker BBC och sedan träffas för att diskutera sina gemensamma upplevelser och jämför dem med hur de själva pratar om litteratur i cirkeln? Artikeln avslutas med en diskussion om vilka lärdomar den litteraturredaktiska forskningen och praktiken kan hämta från dessa hybrida läspraktiker. Min förhoppning är att exemplet BBC kan ge impulser till en vidgad syn på läsning som tar större hänsyn till omkringliggande faktorer och därmed är mer i samklang med vår tids nya litterära offentligheter.

Bushwick Book Club

BBC grundades i New York City och har filialer i Seattle, Los Angeles och New Orleans. Den enda filialen utanför USA ligger i Malmö, Sverige, och det är den som står i centrum för min fallstudie och denna artikel. Förhållandet mellan BBC:s olika filialer eller ”Chapters” präglas av en hög grad av autonomi. Filialerna är inte förpliktigade att i detalj följa ursprungskonceptet från New York, och uppläggen i de olika städerna kan se ganska olika ut. Grundtanken att musiker ska tolka ett specifikt litterärt verk är dock gemensam för alla. Samarbeten mellan filialerna förekommer. BBC Malmö har till exempel gästspelat på BBC New York där man sommaren 2014 hade ett gemensamt arrangemang kring romanen *Mitt liv som hund*.

BBC i Malmö har sedan starten 2012 producerat sex till sju föreställningar per år. 2013 började man även med ett eget program på Dunkers kulturhus i Helsingborg, och sedan 2015 finns man även i Göteborg. Arrangörerna själva beskriver på hemsidan sin verksamhet som en ”livebokklubb”, och fortsätter:

[Ä]r det något vi tycker om så är det att testa nya grepp, nya kombinationer och genre-sammansmältningar. Det som alltid kännetecknar Bushwick Book Club är dock att en bok (eller ett litterärt verk av något slag) inspirerar olika musiker, konstnärer, litteratörer etc att skapa nya verk att framföra under en tematisk, underhållande och intressant helkväll. Och kom ihåg: det funkra hur bra som helst att gå på Bushwick utan att ha läst boken innan. (Bushwick Book Club Sverige 2014)

En grundtanke är att högkvalitativ litteratur ska förmedlas på ett underhållande sätt. Skillnaderna mellan den litteratur som fokuseras under de olika framträdandena är mycket stor och kan spänna mellan allt från Virginia Woolfs *Orlando* och Valerie Solanas *SCUM Manifest*, till Alice Munros *För mycket lycka* och Toni Morrisons *Älskade*. Jag har följt BBC sedan vintern 2013 och tagit del av merparten av deras arrangemang, både i Malmö och Helsingborg. Jag har genomfört intervjuer med de svenska grundarna och programvärdarna Thomas Teller och Kristian Carlsson (omväxlande refererade till som värdar eller producenter), och även med grundaren av BBC i New York, Susan Hwang.² I en tidigare artikel fokuserar jag själva föreställningarna och grundarnas förhållningssätt till dem, men också till litteraturläsning och litteraturförmedling i ett vidare sammanhang (Persson 2016a).

Läsecirkelns upplevelser av Bushwick Book Club

Varför besöker och hur uppfattar publiken BBC? Frågan är naturligtvis omöjlig att besvara uttömmande. Det finns med all säkerhet många olika anledningar till att besöka ett BBC-evenemang. Det kan vara kvällens bok som lockar, eller någon av artisterna, eller att man helt enkelt är nyfiken på eller redan gillar konceptet. Publiksammanställningen kan variera beroende på vilken bok som står i centrum. Kvällen som behandlade *SCUM Manifest* var det till exempel en klar majoritet av unga kvinnor. Producenterna själva säger så här om sin publik: ”Det talas ju ofta om att männen uteblir från litterära arr, men här är det rätt jämnt fördelat ... Spridningen i åldrar går från tjugooårsåldern till sextio plus på båda orterna” (Kristian).

För att få en bild av hur en liten grupp läsare uppfattar BBC bjöd vi in den läsecirkel som Lotta Bergman undersöker i en annan av projektets delstudier att delta på ett valfritt evenemang (se Bergman 2017 under utg.). Valet föll på kvällen på Dunkers kulturhus då Moa Martinsons *Kvinnor och äppelträd* var i fokus. Romanen, som gavs ut 1933, är en klassiker inom den svenska arbetar- och kvinnolitteraturen, och handlar om den starka och ovanliga vänskapen mellan Sally och Ellen, två kvinnor vars vardag präglas av fattigdom, patriarkala normer och ett stenhårt klassamhälle. Kvinnorna utmanar genom sin vänskap samhällets värderingar, och Sallys orädda politiska engagemang gör

² Intervjuerna var semi-strukturerade och pågick mellan 60 och 90 minuter. De tre grundarna har samtyckt till att framträda med sina egna namn i denna artikel.

inte deras anseende bättre. Ett par dagar efter BBC-evenemanget bjöd vi in cirkeln till ett samtal om romanen och BBC. Samtalet ägde rum på kvällstid i personalrummet på vår högskola under avspända former. Vi bad dem att föra sitt samtal ungefär som de brukar när de träffas i cirkeln.

Moa Martinson-kvällen på BBC följde i grova drag den vanliga strukturen. Vårdarna håller ihop kvällen, berättar om sina upplevelser av romanen, och framför en sång respektive en litterär text. Tre band/musiker är inbjudna att framföra varsin musikalisk tolkning av romanen samt ett antal låtar ur sin vanliga repertoar: vispopgruppen Påtår hos Moa Martinson, sångerskan Carolina Wallin Perez, och den experimentelle poeten och multiinstrumentalisten L. T. Fisk. När föreställningen ska ta sin början är BBC:s logotyp projicerad på en stor bildskärm på scenen. Loggan avlöses av ett svartvitt fotografi av Moa med ett gevär. Vårdarna hälsar publiken välkomna och försäkras som vanligt att ”det är helt okej om man inte har läst boken”. Därefter visas en kortfilm från YouTube som är ett elevarbete från högstadiet om Moa Martinsson. Filmen präglas av ett slags självmedveten amatörism men också av nyfikenhet på författaren, och den framkallar många skratt. Därefter fortsätter programmet som alltså på sedvanligt vis växlar mellan vårdarnas och gästartisternas framträdanden. Kvällen avslutas med bloopers från elevproduktionen som inledde föreställningen.

Läsecirkeln består av sju medelålders kvinnor med akademisk bakgrund och den har funnits sedan 2001 (medlemmarnas namn är fingerade). En av medlemmarna är bibliotekarie, och en är lärarutbildare, men annars arbetar ingen av dem med litteraturförmedling i sin profession. När vi träffar cirkeln några dagar senare ber vi dem att först presentera sig själva, för att sedan ha ett vanligt boksamtal om romanen, och till sist berätta om sina intryck från BBC.

Under presentationsrundan blir det uppenbart hur medlemmarna beskriver sig själva som passionerade läsare. Som Pia uttrycker det: ”Jag har också läst alltid alltid alltid ... Man kan inte leva utan att läsa.” Läsningen framstår som en omistlig del av livet, och som så ofta när människor ombeds berätta om sig själva som läsare hänvisar man till barndomens läsning och redogör för minnen av de första avgörande läsoplevelsorna.

Samtalet om romanen blir långt, böljande och intensivt. Det är uppenbart att boken har berört dem mycket. Sofia hade inte läst boken tidigare men blev drabbad av skildringen: ”Jag blev så, när vi var på Bushwick, personligt berörd”. Hon tänker på sin mormor som levde under omständigheter som påminner om dem i boken – fattigdom, umbäranden, misshandel, alkoholism. Att boken i en läsecirkel på detta sätt blir en språngbräda för att tala om personliga erfarenheter, snarare än om textens estetiska dimensioner, är ett framträdande drag i läsecirkelns litteratursamtal (Long 2003, s. 146f.).

Cirkelmedlemmarnas intryck av BBC kan beskrivas som ambivalenta. Ingen av dem hade besökt BBC tidigare. Å ena sidan tycker de att konceptet var kul och häftigt, å andra sidan menar de att boken och författaren hamnade i skymundan (jfr Gioia 2003) – något som dock (lite ironiskt) även gäller delar av deras eget litteratursamtal. En anledning till ambivalensen kan vara att man hade helt andra förväntningar. Sofia trodde att man skulle sitta och prata om boken, helt enkelt ha ett traditionellt boksamtal. Pia är lite besviken. Hon säger att ”det var jättemysigt och så” men att det blev för mycket ”konsert- eller teaterkänsla” och att det hade varit bättre med en lokal som hade småbord där man kunde sitta och ta ett glas vin och småprata om boken. Som publik blev man enligt Pia nu ”mer passiv”. Här ser man hur det jag kallat ”omkringläsning” (Persson 2015) är en central faktor i de samtida läspraktikerna. Omkringliggande faktorer som platsen, lokalen, inredningen, möjligheten till social interaktion, omgivande artefakter med mera, spelar helt enkelt en väldigt stor roll för om (läs) upplevelsen skall uppfattas som lyckad, meningsfull, njutbar etcetera. Men trots kritiken tyckte man alltså att det var ett givande och roligt besök. Som en av medlemmarna uttrycker det: ”Men visst var det häftigt och roligt och så, med olika sorters musik, och [elev]filmen ... fick ju verkligen folk att skratta och slappna av”.

På min fråga om evenemanget har gett dem en ny bild av romanen eller författarskapet svarar de samstämt nej. Pia säger: ”Jag hade nog en annan föreställning, att det skulle förändra mig i någon mån. Det var kanske lite överdrivet, men alltså att det på något sätt skulle tillföra något”. Diskussionen går över i hur man upplevde musiken under kvällen, och även här tycks man vara överens om att det var gruppen Påtår med Moa Martinson som var den stora behållningen.

Anledningarna till detta är framför allt två: dels tyckte man musiken var vacker och gripande, dels tyckte man att kopplingarna till romanen och författaren var mycket tydliga. ”Det var ju väldigt tydliga kopplingar till boken ... då när de där tre kvinnorna sjöng ... Och när Sally födde då. Det var ju starkt att läsa det men så blev det liksom bara trippelstarkt när de sjöng om det” (Sofia).

Artisten L. T. Fisk väckte också starka känslor, men av helt andra anledningar. Sofia berättar: ”Jag förstod inte honom alls, och jag förstod inte kopplingen alls”. ”Han var så egen”, säger en annan, och ”Han ställer väl upp där han får” en tredje. Diskussionen om Fisk blir lång och livlig. Vissa tycker ändå att han var fascinerande, men absurd. Meningarna går isär om vad de karakteriserar som hans depressiva framtoning är spelad eller inte. Man har svårt att se såväl de musikaliska som de litterära kvaliteterna, men, säger någon, det kanske är själva meningen. Ur ett receptionsteoretiskt perspektiv blir det tydligt hur mötet med tjejgruppens tolkningar av Moa Martinsons texter resulterar i en matchning av dessa läsares litterära repertoarer och det musikaliska framförandets (McCormick 1994). Samtidigt rör det sig inte om den totala matchning McCormick nämner och som kan leda till uttråkning eller likgiltighet. Det musikaliska framträdandet har tillfört något nytt och bidragit med ett mervärde. L. T. Fiskes framträdande, å andra sidan, framkallar antingen ett totalt avvisande och en icke-matchning, eller en utvecklingsbar spänning (”fascinerande men absurt”) mellan repertoarerna. Man kan spekulera i om dessa reaktioner speglar en gemensam smakkultur i läsecirkeln (jfr Bergman 2017 under utg.), som i så fall skulle överensstämma med den Long urskiljer i sin undersökning. Denna smakkultur premierar den breda episka kvalitetslitteraturen och distanserar sig både från renodlad populärlitteratur och den mera avantgardistiska och experimentella litteraturen (här symboliserad av L. T. Fisk):

When questioned about their reading, most members say initially, ”We’ll read anything”. But groups usually do not deal with either end of the literary spectrum: most do not read poetry, plays, or difficult postmodernist novels, and if they do, they will mention it proudly. At the other end, groups rarely even consider genre books to be part of the relevant literary universe. (Long 2003, s. 119)

En historisk förklaring till egenskaperna hos denna smakkultur skulle i ett svenskt sammanhang kunna vara dess rötter i folkrorelsernas läsecirklar, där det igenkännbara, budskapsorienterade och personligt relevanta utgjorde viktiga hörnstenar (Rydbeck 2012). När denna smakkultur (förvisso transformerad på en mängd sätt och i senmodern tappning) möter BBC är det kanske inte så konstigt om det uppstår dissonanser. BBC har likheter både med den traditionella litteraturuppläsningen och samtida blandformer som poetry slam (Persson 2016a). Rotträdar kan också spåras tillbaka till avantgardistiska, medieöverskridande och performanceinriktade uttryck som dadaismens, futurismens och beatrörelsens olika kabaréer och happenings (se t.ex. Balgård 2016; Hage 2016; Wheeler 2008).³ Spänningar kan då givetvis uppstå mellan cirkelns betoning av personlig bildning och erfarenhetsanknytning å ena sidan, och vissa av de transgressiva och främmandegörande dragen i BBC å andra sidan.

Sammanfattningsvis kan man alltså säga att läsecirkelns möte med BBC präglades av ambivalens. Denna ambivalens har sin upprinnelse i icke-matchande förväntningar om hur ett BBC-evenemang ser ut och går till, men också i en mera specifik icke-matchning mellan deltagarnas litterära repertoarer och delar av det musikaliska innehållet (L. T. Fiske). En försiktig slutsats som kan dras är att två av BBC:s bärande grundprinciper, att publiken inte behöver ha läst boken, och att evenemanget ska kännetecknas av oväntade och gränsöverskridande genreblandningar, är tveeggade. Läsecirkelns medlemmar är passionerade och pålästa läsare som redan är "frälsta" (både i litteraturen och i Moa Martinson), och som utöver de olika *upplevelserna* kvällen bjöd på också hade förväntat sig någon form av *fördjupning* av läsoplevelsen och av de redan befintliga kunskaperna om romanen och författaren. För andra läsarkategorier kanske tvärtom upplägget fungerar som ett sätt att skapa nyfikenhet och en lust att läsa boken – Thomas och Kristian berättar till exempel att de flesta exemplaren av boken som är aktuell i anslutning till ett visst evenemang tenderar att vara utlånade på biblioteken (något som för övrigt bekräftas av cirkelmedlemmarna apropå just *Kvinnor och äppelträd*). De djärva genreblandningarna är på samma sätt tveeggade. Genrer och stilar man inte är van vid eller ogillar kan avvisas. Kopplingarna till boken kan uppfattas som oklara.

3 Tack till Christian Mehrstam som gjorde mig uppmärksam på denna möjliga koppling – som hade förtjänat en långt utförligare behandling.

Men myntets andra sida visar att nya och oväntade konstellationer av genrer och möten mellan litteratur och musik skapas som kan ge nya perspektiv på både boken och artisterna.

Didaktiska implikationer

En utgångspunkt för denna artikel var att synen på vad det innebär att läsa måste vidgas. Det kan betyda och involvera så många andra saker än den ensamma läsningen av en tryckt litterär text. Exemplet BBC ger oss en uppsjö av exempel på hur läsning i den snäva traditionella meningen nu kopplas ihop med en mängd andra praktiker, medier, platser och artefakter. I fallet BBC blir läsningen av en litterär text förvandlad till ett slags populärkulturell performance, där inte minst det sceniska eller ”dramatiserade” mötet mellan det talade och skrivna ordet och musiken blir central (Persson 2016a). I detta möte spelar också andra medieteknologier och konstformer viktiga roller. Fokus förskjuts från det litterära verket till dess mångfaldiga iscensättningar, från texten själv till dess ”performers” och ”performances”.

Den sociala dimensionen blir viktig, dels genom publikens närvaro och medverkan (jfr Fischer-Lichte 2008), och dels genom att evenemanget som sådant kan ses som ett kollektivt projekt, ett slags *Gesamtkunstwerk*, där utgångspunkten fortfarande är en enskild roman, men där denna genom värdarnas och artisternas tolkningar ingår i radikalt nya konstellationer och nätverk i termer av, medium, genre, stil och kulturellt kretslopp (”högt” eller ”lågt”).

Det går inte att dra några enkla litteraturdidaktiska lärdomar från denna fallstudie. BBC erbjuder en rik provkarta på olika sätt att arbeta med litteraturförmedling på ett lustfyllt och innovativt sätt. Att producenterna själva värjer sig mot termen läsfrämjande är signifikativt; det riskerar att associeras med nytta, plikt och arbete (se Persson 2016a). Thomas och Kristian samarbetar bland annat med bibliotek, men markerar alltså en viss distans till begreppet läsfrämjande och antyder att det skulle kunna fungera avskräckande: ”I våra ansökningar och så påpekar vi läsfrämjandet, men det är aldrig vårt ansikte utåt, och det tror jag är viktigt att det är en häftig och konceptuell utgångspunkt och att man ser vad det kan inspirera till” (Thomas). Utmaningen tycks vara att skapa intresse och lust för litteraturen utan pekpinna och krav på prestationer. Fördelarna med att slippa detta krav påeng-

teras också av läsecirkeln. Som Sofia konstaterar: ”Om man läser litteraturvetenskap och läser i utbildning då ska man ju prestera något ... Man tappar lite av den här fria lusten. Därför är det så skönt med våra böcker, för när vi läser och ska prata om dem känner man ju ingen press”. Sofia sätter fingret på och ger uttryck för en vanlig dikotomi som både är stark och verksam, men som också behöver nyanseras. Som intervjun med Thomas och Kristian visade blir det i deras fall problematiskt att göra en uppdelning mellan professionell och distanserad läsning å ena sidan, och en personlig lustfylld å andra sidan:

BBC påverkar vilka jag vill läsa. Inget av min läsning är bara privatläsning. Allt befruktas varandra. Privat läsande finns inte – och samtidigt finns det inte ett definierat offentligt läsande heller ... Det är inte både och, och det är inte antingen eller, utan det är ett tredje. (Kristian)

Även beskrivningen av den läspraktik som spontant kan betraktas som mest opersonlig och analytisk, och som Sofia nämner, det vill säga den litteraturvetenskapliga, måste nyanseras och inte bara fokusera skillnader gentemot ”vardaglig” eller ”vanlig” läsning, utan också likheter. Därtill kan det inte vara så att litteraturvetarens läsning är kemiskt befriad från lust, även om det kanske rör sig om ett annat slags lust (jfr. Felski 2011, Persson 2016b).

För skolans del blir ju självfallet relationen mellan lust och prestation mer tillspetsad: Hur skapar man genuint passionerade läsare samtidigt som man är ålagd att göra bedömningar av just prestationer? Utmaningen är naturligtvis sedan länge välkänd inom litteraturredaktiken och i den dagliga klassrumspraktiken, och den har inte blivit mindre i takt med den ökade fokuseringen på provresultat och mätbara kunskaper. Ändå är det denna utmaning som måste antas. Utan passionerade läsare får vi heller inga kritiska läsare, och förmodligen inte heller några läsare som är högpresterande i lästester av olika slag (jfr. Bruns 2011). Att pröva nya och innovativa grepp att förmedla litteratur kan vara en början. En central insikt man kan ta med sig från BBC är just hur läsning har porösa gränser gentemot andra kulturella praktiker, och att en kreativ utforskning av dessa gränser har en stor konstnärlig, och i förlängningen kanske också didaktisk, potential. Som vi såg i samband med läsecirkeln är det inte säkert att parollen

att man inte måste ha läst boken när man besöker BBC är effektiv för alla målgrupper. Och i skolan måste man faktiskt ha läst boken. Men inslagen av tvång kan balanseras av ett öppet och nyfiket förhållningssätt där både läsningens och litteraturens egenart och dess intima beroende av andra omkringliggande faktorer och praktiker hamnar i fokus. En sådan utgångspunkt harmonierar dessutom bättre med läsningens förändrade utseende och villkor i den nya medieekologin. Här kan inte längre läsningen bara ses som hotad av nya medier, utan, som Denise Fuller och DeNel Rehberg Sedo (2013) poängterat, som ett slags medieupplevelse i sig. Och även om boken under en kväll på BBC ibland kan tyckas drunkna bland alla andra uttrycksformer, så är det till syvende och sist den litterära texten som är katalysatorn för just denna unika och sammansatta medieupplevelse.

Referenser

- Balgård, Gunnar (2016). *Jack och gänget. Om beströrelsen i USA*. Stockholm: Leopard förlag.
- Bergman, Lotta (2017). "Läsning som passion och social praktik. Om läspraktiken i en bokcirkel". Under utg.
- Bruns, Christina Vischer (2011). *Why Literature? The Value of Literary Reading and What It Means for Teaching*. New York: Continuum.
- Bushwick Book Club Sverige (2014). "Bushwick Book Club". www.bushwick.se. Hämtad 2014-09-26.
- Felski, Rita (2011). "Suspicious Minds". *Poetics Today*. 32:2, s. 215-234.
- Fischer-Lichte, Erika (2008). *The Transformative Power of Performance*. London & New York: Routledge.
- Fuller, Danielle & Rehberg Sedo, DeNel (2013). *Reading Beyond the Book. The Social Practices of Contemporary Literary Culture*. New York & London: Routledge.
- Gioia, Dana (2003). "Disappearing Ink. Poetry at the End of Print Culture". *The Hudson Review*, vol. 56, nr 1, s. 21-49.
- Hage, Emily (2016). "A 'Living Magazine': Hugo Ball's *Cabaret Voltaire*". *The Germanic Review*, 91, s. 395-414.
- Long, Elizabeth (1993). "Textual Interpretation as Collective Action". I: Boyarin, Jonathan (red.), *The Ethnography of Reading*. Berkeley: University of California Press.

- Long, Elizabeth (2003). *Book Clubs. Women and the Uses of Reading in Everyday Life*. Chicago & London: University of Chicago Press.
- McCormick, Kathleen (1994). *The Culture of Reading and the Teaching of English*. Manchester & New York: Manchester University Press.
- Persson, Magnus (2015). "Att läsa runt omkring texten. Om läspraktikernas mångfald, kritisk paranoia och litteraturdidaktiska glapp". I: Jönsson, Maria & Öhman, Anders (red.), *Litteratur och läsning. Litteraturdidaktikens nya möjligheter*. Lund: Studentlitteratur 2015, s. 21-41.
- Persson, Magnus (2016a). "'High Culture as Entertainment'. Hybrid Reading Practices in a Live Book Club". *Dialogue. The Interdisciplinary Journal of Popular Culture and Pedagogy*, vol. 3, nr 2, s. 23-34.
- Persson, Magnus (2016b). "The Hidden Foundations of Critical Reading". I: Paulette M. Rothbauer, Kjell Ivar Skjerdingsstad, Lynne (E.F) McKechnie & Knut Oterholm (red.), *Plotting the Reading Experience. Theory, Practice, Politics*. Waterloo: Wilfrid Laurier Press 2016, s. 19-36.
- Rydbeck, Kerstin (2012). "Läsandets cirklar – om ett pågående forskningsprojekt". I: Andér, Bo, Löfdahl, Karin, Ristarp, Jan, Rydquist, Lars & Törngren, Margareta (red.), *Är det samma bok vi läst? Om en långlivad bokcirkel*. Skärholmen: Kata Förlag.
- Wheeler, Lesley (2008). *Voicing American Poetry. Sound and Performance from the 1920s to the Present*. Ithaca & London: Cornell University Press.

Författarpresentation

Magnus Persson är professor i litteraturvetenskap med didaktisk inriktning vid Malmö högskola, och vetenskaplig ledare för den nationella forskarskolan SPLIT (Språk- och litteraturdidaktik i medielandskapet). Hans forskning kretsar kring läsning, litteraturdidaktik och kulturteori.